

ADVIES VAN 18 JANUARI 2006 over de norm betreffende de permanente vorming van de erkende boekhouders (-fiscalisten) en de stagiairs-boekhouders (-fiscalisten) BIBF

De Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten heeft op 2 december 2005 een ontwerpnorm voorgelegd betreffende de permanente vorming van de erkende boekhouders(-fiscalisten) en de stagiairs-boekhouders(-fiscalisten) BIBF.

Met dit verzoek om advies wordt gevolg gegeven aan het advies¹ uitgebracht op 15 juni 2004 omtrent de regels inzake de permanente vorming die werden goedgekeurd door de Nationale Raad van het BIBF voor het kalenderjaar 2004, waarin de Hoge Raad *“de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten [verzoekt] om de ontwerpnorm inzake permanente vorming opnieuw ter advies voor te leggen, na er de opmerkingen van de Hoge Raad [zoals geformuleerd in zijn advies van 15 juni 2004] en de resultaten van dit overleg, door tussenkomst van het Interinstitutionencomité, in te hebben opgenomen.”*

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft als wettelijke opdracht² via adviezen of aanbevelingen die hij op eigen initiatief of op verzoek uitbrengt en die bestemd zijn voor de Regering of de beroepsorganisaties waarin de economische beroepen zijn ondergebracht, het geldende wettelijke en reglementaire kader voor de economische beroepen mee uit te bouwen.

Met genoegen stelt de Hoge Raad vast dat het ter advies voorgelegde document een volwaar-

dige beroepsnorm voor permanente vorming is, in tegenstelling tot de vorige versie van het document, dat louter bestond uit een bundeling van regels die jaar na jaar waren goedgekeurd. Ongetwijfeld zal dit leiden tot een grotere rechtszekerheid voor de erkende boekhouders(-fiscalisten).

Niettemin wenst de Raad een aantal bedenkingen te formuleren bij bepaalde punten van het ter advies voorgelegde document.

▲ 1. De vormingsinstellingen die in aanmerking komen

De ter advies voorgelegde ontwerpnorm somt duidelijk op welke vormingsinstellingen zijn erkend door het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten en rangschikt die in vijf categorieën.

Bepaalde categorieën bezitten een ambtshalve erkenning, terwijl andere categorieën moeten voldoen aan de erkenningsvoorwaarden vermeld onder het tweede streepje sub punt b) van punt 3 van de ter advies voorgelegde norm.

De Hoge Raad is van oordeel dat de “door het BIBF erkende beroepsverenigingen die zetelen in de Consultatieve commissie voor de beroepsverenigingen” zouden dienen te worden gelijkgesteld met de “overige beroepsverenigingen” en derhalve ook zouden moeten voldoen aan de erkenningsvoorwaarden vermeld onder het tweede streepje sub punt b) van punt 3 van de ter advies voorgelegde norm.

¹ Advies van 15 juni 2004 omtrent de regels inzake de permanente vorming die werden goedgekeurd door de Nationale Raad van het BIBF voor het kalenderjaar 2004, *Jaarverslag HREB 2004*, pp. 37- 44.

² Deze opdracht vloeit voort uit artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, *Belgisch Staatsblad* van 11 mei 1999.

De voorwaarden om te kunnen worden beschouwd als een “door het BIBF erkende vereniging die zetelt in de Consultatieve commissie voor de beroepsverenigingen”, zoals die vermeld staan op de website van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, luiden als volgt:

“De deelname van de beroepsverenigingen aan de werkzaamheden van deze commissie impliceert de aanvaarding van drie voorwaarden:

1. de hoedanigheid van “erkend boekhouder (-fiscalist)” of “stagiair-boekhouder (-fiscalist)” moet volstaan om aanvaard te worden als lid van de vereniging, zonder dat bijkomende voorwaarden opgelegd worden;
2. de beroepsvereniging moet elk jaar voldoende seminaries organiseren over onderwerpen die de boekhouders aanbelangen, zoals de boekhoudkundige praktijk, het boekhoudrecht, de fiscaliteit, het vennootschapsrecht, het sociaal recht, ...;
3. de seminaries moeten tegen een redelijke prijs toegankelijk zijn, m.a.w. georganiseerd worden met het oog op de vorming van de boekhouders en niet met winst oogmerken.”

Naar het oordeel van de Raad volgt hieruit dat er geen enkele objectieve reden is om de “door het BIBF erkende verenigingen die zetelen in de Consultatieve commissie voor de beroepsverenigingen” gelijk te stellen met één van de drie Instituten of een erkende onderwijsinstelling.

In die optiek is het nuttig te verwijzen naar een passage uit het advies in verband hiermee dat de Hoge Raad uitbracht op 15 juni 2004:

“Volgens de Hoge Raad past het om de relevantie van de onderscheiden activiteiten die deel kunnen uitmaken van de permanente vorming zoals bedoeld in lid 1 van artikel 3 van de ter advies voorgelegde norm, in vraag te stellen.

De Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten keurde op 23 januari 2004 de norm goed waarin wordt bepaald dat het BIBF overgaat tot voorafgaandelijk onderzoek van de opleidingen die in aanmerking kunnen komen (“bijscholingscursussen, studiedagen en seminaries die worden georganiseerd door vennootschappen, VZW's en ondernemingen die de economische ontwikkeling van hun eigen activi-

teiten tot direct of indirect doel hebben (commercieel doel”).

Volgens de Hoge Raad zou het wenselijk zijn om de tweede categorie op te splitsen: enerzijds de “seminaries en studiedagen die georganiseerd worden door universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs” en anderzijds de seminaries en studiedagen die georganiseerd worden door beroepsverenigingen die door het BIBF erkend zijn en die zetelen in de consultatieve commissie voor de beroepsverenigingen en waarvan de seminaries in “Pacioli” worden gepubliceerd alsook deze die georganiseerd worden door “gespecialiseerde professionele” informatieverstrekkers die vorming organiseren met betrekking tot de materies opgenomen in artikel 2 van deze nota.

De eerste categorie, namelijk de “seminaries en studiedagen die georganiseerd zijn door de universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs”, kan logischerwijze op een gelijkaardige manier behandeld worden als de seminaries en studiedagen die georganiseerd worden door het Instituut. De tweede categorie, namelijk de “seminaries en studiedagen die georganiseerd worden door beroepsverenigingen die door het BIBF erkend zijn en die zetelen in de consultatieve commissie voor de beroepsverenigingen en waarvan de seminaries in “Pacioli” worden gepubliceerd en deze die georganiseerd worden door gespecialiseerde professionele informatieverstrekkers die vorming organiseren met betrekking tot de materies opgenomen in artikel 2 van deze nota” kan logischerwijze worden gekoppeld aan het (huidige) punt 3 van de activiteiten zoals bepaald in artikel 3, lid 1 van de norm.

In het andere geval kan een discriminatie optreden tussen de verschillende opleidingen die door “derden” buiten de onderwijssector worden georganiseerd.”

▲ 2. Het criterium “vormingsuren”

De Hoge Raad stelt vast dat de Nationale Raad van het BIBF voortaan kiest voor een systeem met “vormingsuren” in plaats van een systeem met “vormingspunten”. Aangezien bepaalde vormingsactiviteiten die geen eigenlijke vorming verstrekken (in de letterlijke betekenis van het

woord), zoals artikels of boeken schrijven of zelfs les geven, als zodanig zijn erkend, dienen die “andere” activiteiten te worden omgezet in vormingsuren.

Het is dan ook belangrijk dat in de beroepsnorm duidelijk omschreven criteria worden opgenomen.

In die optiek legt de Hoge Raad de nadruk op de wenselijkheid om de “omzettingcriteria” die voorkomen *sub* punt b) van punt 3 van de ter advies voorgelegde norm, systematisch te vermelden. Men kan immers niet buiten de vaststelling dat de behandeling van de verschillende mogelijke hypothesen sterk varieert.

- Voor de eerste twee vermelde “andere” vormingscategorieën (*in casu* de redactie van artikels of publicaties en het geven van lessen of seminaries) geldt wel degelijk een duidelijk “omzettingcriterium”.

Niettemin zijn er enkele verschillen tussen de Franse en de Nederlandse versie van de ter advies voorgelegde tekst, die best weg-gewerkt worden:

- o met betrekking tot de eerste van die “andere” vormingsactiviteiten doet de Franstalige uitdrukking “**rédaction** d’articles” vermoeden dat het belangrijk is dat die artikels worden geschreven door een erkend boekhouder(-fiscalist), terwijl de uitdrukking “**redactie** van artikels” in de Nederlandse versie ruimer kan worden opgevat, in die zin dat het feit dat iemand hoofdredacteur is van een tijdschrift waarin artikels worden gepubliceerd, ook zou kunnen vallen onder het begrip “redactie van artikels” ;
 - o met betrekking tot de tweede van die “andere” vormingsactiviteiten geldt in de Franse versie als “omzettingcriterium” dat “le double du nombre d’heures enseignées par sujet **est** pris en considération”, terwijl dat zelfde “omzettingcriterium” in de Nederlandse versie stelt: “het dubbele van het aantal gedoceede uren **kan** in aanmerking komen”.
- Voor twee andere van de vermelde vormingsactiviteiten (*in casu* vorming via het

internet of via cd-rom en “elke andere vormingsactiviteit die in deze norm niet expliciet werd uitgesloten”) is de voorafgaande goedkeuring van de Nationale Raad van het BIBF vereist.

Voor de Hoge Raad zou het wenselijk zijn om in de ter advies voorgelegde norm een “omzettingcriterium” op te nemen, wil men arbitrage vermijden en zodoende de nodige rechtszekerheid ter zake bewerkstelligen.

- De laatste categorie van vormingsactiviteiten bestaat uit de deelname aan vaktechnische werkgroepen en commissies.

Hoewel de ter advies voorgelegde tekst hiervoor een duidelijk “omzettingcriterium” opgeeft, wenst de Hoge Raad erop te wijzen dat eigenaardig genoeg geen voorafgaande goedkeuring door de Nationale Raad van het BIBF wordt vereist, hoewel deze categorie van andere vormingsactiviteiten, gelet op de manier waarop die is geformuleerd, inhoudelijk sterk uiteenlopende vormen zal vertonen. Het kan hier inderdaad gaan om, bijvoorbeeld, de deelname van een erkend boekhouder(-fiscalist) aan vergaderingen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, maar ook om de deelname aan één of andere *ad hoc* werkgroep samengesteld uit een aantal boekhouders zonder werkprogramma over specifieke thema’s.

Naar het oordeel van de Hoge Raad is het belangrijk dat deze categorie van andere vormingsactiviteiten hetzij op beperkende wijze zou worden gedefinieerd, hetzij dat hiervoor een voorafgaande goedkeuring van de Nationale Raad van het BIBF zou worden vereist, zodanig dat elk oneigenlijk gebruik van deze categorie van andere vormingsactiviteiten kan worden uitgesloten.

▲ 3. De erkenningscriteria voor vormingen

Met het oog op de nodige rechtszekerheid acht de Hoge Raad het raadzaam om in de norm duidelijk aan te geven welke criteria

het Instituut zal hanteren voor de erkenning van een dergelijke vorming.

In dit verband wenst de Hoge Raad de aandacht van de Nationale Raad te vestigen op de zorg die dient te worden besteed aan de in te voeren procedures voor de erkenning van bepaalde opleidingen in het kader van de permanente vorming.

Met het oog op de invoering van een transparant en efficiënt systeem stelt de Hoge Raad de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten voor om de norm voor permanente vorming aan te vullen met de nodige informatie over de te volgen stappen en de geldende procedures voor de erkenning van bepaalde opleidingen in het kader van de permanente vorming. Hierdoor kan ter zake een grotere rechtszekerheid worden verkregen.

In die optiek zou het tweede lid *sub* punt a) van punt 2 *“het essentiële criterium opdat een bepaalde vorming wordt erkend in het kader van de huidige norm is dus de inhoud en de kwaliteit”* in ieder geval grondig moeten worden herzien en aangevuld.

Buiten de strikt materiële voorwaarden, namelijk de tijdige voorlegging van het vormingsprogramma, bevat de norm immers geen enkel – al dan niet objectief – criterium.

▲ 4. Vermelding van de erkende vormingen op de website van het BIBF

Sub punt 4 van het ter advies voorgelegde document wordt gesteld dat *“de seminaries van de erkende opleidingsverstrekkers (...) worden [gepubliceerd] op de website www.bibf.be (onder de rubriek “Seminaries”).”*

De Hoge Raad vraagt zich af of de bekendmaking van een vorming op de website van het BIBF een (of geen) noodzakelijke voorwaarde is voor de erkenning van die vorming. Aangezien de ter advies voorgelegde tekst hierover onvoldoende uitsluitsel geeft, zou voor de nodige rechtszekerheid naar het oordeel van de Hoge Raad ter zake enige aanpassing wenselijk zijn.